

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Rådets direktiv om krav om beskyttelse af befolkningens sundhed med hensyn til radioaktive stoffer i drikkevand

KOM(2011) 385 endelig — 2011/0170 (NLE)

(2012/C 24/27)

Ordfører: **Josef ZBOŘIL**

Kommissionen besluttede den 27. juni 2011 under henvisning til Euratomtraktatens artikel 31 og 32 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Rådets direktiv om krav om beskyttelse af befolkningens sundhed med hensyn til radioaktive stoffer i drikkevand

KOM(2011) 385 endelig — 2011/0170 (NLE).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som vedtog sin udtalelse den 6. oktober 2011.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 475. plenarforsamling den 26.-27. oktober 2011, mødet den 27. oktober, følgende udtalelse med 105 stemmer for, 2 imod og 2 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 Konklusioner

1.1.1 EØSU bifalder dette forslag, der fastlægger grundlæggende sikkerhedsnormer til beskyttelse af befolkningens sundhed mod de farer, som er forbundet med ioniserende stråling på grund af radioaktive stoffer i drikkevand.

1.1.2 EØSU støtter, at forslaget udarbejdes med Euratomtraktatens kapitel 3 som retsgrundlag for at sikre sammenhæng mellem de miljømæssige kontrolkrav i medfør af denne traktat og kravene i medfør af de grundlæggende sikkerhedsstandarder for strålingsbeskyttelse.

1.1.3 Forslaget fastsætter kvalitetsnormer og kontrolkrav under normale forhold. Strålingsrelaterede nødsituationer og den deraf følgende kontamination af drikkevand, som skyldes menneskeskabte radioaktive kilder, er omfattet af en særlig nødbestemmelse ⁽¹⁾.

1.1.4 EØSU er klar over, at Kommissionens henstilling 2001/928/Euratom ⁽²⁾ af 20. december 2001 om beskyttelse af befolkningen mod eksponering for radon i drikkevandsforsyninger vedrører den strålingsmæssige kvalitet af drikkevandsforsyninger med hensyn til radon og langlivede radonhenfaldsprodukter.

1.2 Henstillinger

1.2.1 EØSU er enig i, at radon og radonhenfaldsprodukter bør være omfattet af anvendelsesområdet for dette forslag til direktiv uagtet Kommissionens gældende henstilling 2001/928/Euratom.

1.2.2 Imidlertid anbefaler EØSU, at de langlivede radionuklider polonium (Po-210) og bly (Pb-210) indgår i fastsættelsen af »total indikativ dosis« (TID).

1.2.3 EØSU bemærker, at det foreslåede direktiv tager hensyn til urans kemotoksicitet i bilag III, afsnit 3, »Kvalitetskrav og analysemetoder«. EØSU anbefaler, at der i Rådets direktiv 98/83/EF om kvaliteten af drikkevand også indarbejdes en bestemmelse om toksikologisk kontrol af grundvand, der anvendes som drikkevandsforsyninger, i udsatte områder med en højere forekomst af uran.

1.2.4 EØSU bemærker, at parameterverdierne for tritium, som fremgår af bilag I i forslaget til direktiv, er 100 gange lavere end verdierne i WHO's »Guidelines for Drinking Water Quality« (Genève, 3. udg., 2008). En alt for lav parameterverdi for tritium fører ikke til uberettigede begrænsninger i dag og kan være nyttig som indikator for andre problemer, men bør i lyset af fremtidige teknologier ikke desto mindre tages op til fornyet overvejelse.

1.2.5 EØSU ser positivt på den meget grundige udarbejdelse af forslaget, som alle de involverede aktører har medvirket til, og anbefaler, at man vedtager forslaget så hurtigt som muligt.

2. Baggrund

2.1 Vand er et af de mest alsidigt regulerede områder i EU's miljølovgivning. Kun en meget lille del af drikkevandssystemerne ligger i områder, hvor der er potentielle kilder til menneskeskabt radioaktiv kontamination fra anlæg, der bruger, fremstiller eller håndterer affald fra radioaktive stoffer.

⁽¹⁾ Rådets forordning (Euratom) nr. 3954/87.

⁽²⁾ Kommissionens henstilling af 20. december 2001 om beskyttelse af befolkningen mod eksponering for radon i drikkevandsforsyninger (2001/928/Euratom).

2.2 I vandsystemer, som er sårbare over for denne type kontamination, skal der foretages omfattende overvågning af radioaktiv kontamination for at sikre, at drikkevandet er sikkert. Der er dog mange regioner i Europa, hvor tilstedeværelsen af naturligt forekommende radioaktive stoffer giver anledning til bekymring.

2.3 De tekniske krav på EU-niveau til beskyttelse af befolkningens sundhed mod radioaktive stoffer i drikkevand har nu ligget klar i mere end fem år efter en høring med deltagelse af blandt andet gruppen af eksperter omhandlet i Euratomtraktatens artikel 31, det udvalg, der er nedsat i henhold til drikkevandsdirektivet, og udvalget af repræsentanter for medlemsstaterne, der er nedsat i henhold til artikel 35 og 36 i Euratomtraktaten. Kravene om kontrol af tritium og total indikativ dosis i Rådets direktiv 98/83/EF om kvaliteten af drikkevand er endnu ikke blevet implementeret, i afventning af vedtagelsen af ændringer til bilag II (Kontrol) og bilag III (Specifikationer for analyse af parametre).

2.4 Det er berettiget at indarbejde kravene til overvågning af radioaktivitetsniveauer i en specifik lovgivning inden for rammerne af Euratomtraktaten for at opretholde ensartethed, sammenhæng og nøjagtighed i lovgivning om strålebeskyttelse på fællesskabsplan.

2.5 Derfor har Kommissionen forelagt et forslag om krav om beskyttelse af befolkningens sundhed med hensyn til radioaktive stoffer i drikkevand baseret på artikel 31 i Euratomtraktaten.

2.6 Når det er vedtaget, vil bestemmelserne i det foreslåede direktiv i henhold til Euratomtraktaten erstatte bestemmelserne i direktiv 98/83/EF, hvad angår radioaktive stoffer i drikkevand.

2.7 I det foreslåede forslag opstilles følgende principper for:

2.7.1 Retsgrundlag: bestemmelserne i direktivet vedrører de grundlæggende normer til beskyttelse af befolkningens sundhed. Derfor er det valgte restgrundlag Euratomtraktaten, særlig artikel 31 og 32.

2.7.2 Nærhedsprincippet: da Fællesskabets retsbeføjelser ifølge afsnit II, kapitel III, i Euratomtraktaten er eksklusive, er forslaget ikke underlagt nærhedsprincippet.

2.7.3 Proportionalitetsprincippet: forslaget er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, da det fastsætter harmoniserede mindstekrav for kontrol af tritium og total indikativ dosis og tilpasser kravene i direktiv 98/83/EF angående radioaktivitet til den seneste videnskabelige og tekniske udvikling.

2.7.4 Reguleringsmiddel/reguleringsform:

— Det påhviler Fællesskabet at opstille ensartede regler på strålingsbeskyttelsesområdet, mens det er medlemsstaterne, der har ansvaret for at omsætte disse regler i deres nationale lovgivning og gennemføre dem.

— Et direktiv er derfor bedst egnet til at etablere en fælles fremgangsmåde for fastlæggelse af harmoniserede krav til radioaktivitetsparametre og til kontrol af kvaliteten af drikkevand.

3. Bemærkninger

3.1 EØSU bifalder dette målrettede og sammenhængende forslag, der klart og udtrykkeligt fastlægger grundlæggende sikkerhedsnormer til beskyttelse af befolkningens sundhed mod de farer, som er forbundet med ioniserende stråling på grund af radioaktive stoffer i drikkevand. Det styrker tilliden til den strålingsmæssige kvalitet af drikkevand, der leveres gennem distributionssystemer.

3.2 EØSU støtter, at forslaget udarbejdes med retsgrundlag i Euratomtraktatens kapitel 3 for at sikre sammenhæng mellem de miljømæssige kontrolkrav i medfør af denne traktat og kravene i medfør af de grundlæggende sikkerhedsstandarder for strålingsbeskyttelse.

3.3 Forslaget er resultatet af omfattende høringer af eksperter i strålingsbeskyttelse. Det fastsætter kvalitetsnormer og kontrolkrav under normale forhold. Strålingsrelaterede nødsituationer, der forårsager kontamination af drikkevand (»flydende levnedsmidler«) pga. menneskeskabte radioaktive kilder, er omfattet af særlige nødbestemmelser og -procedurer⁽³⁾.

3.4 EØSU er klar over, at Kommissionens henstilling 2001/928/Euratom af 20. december 2001 om beskyttelse af befolkningen mod eksponering for radon i drikkevandsforsyninger vedrører den strålingsmæssige kvalitet af drikkevandsforsyninger med hensyn til radon og langlivede radonhenfaldsprodukter.

3.5 EØSU bemærker, at eksponering for radongas i drikkevandsforsyningen til husholdningerne hovedsageligt stammer fra indånding af gas, der frigives til luften indendørs, og i mindre omfang fra at drikke vandet.

3.6 På den anden side mener EØSU, at de langlivede radionuklider polonium (Po-210) og bly (Pb-210) bør indgå i fastsættelsen af »total indikativ dosis« (TID).

⁽³⁾ Rådets forordning (Euratom) nr. 3954/87.

3.7 EØSU bemærker, at det foreslåede direktiv tager hensyn til urans kemotoksicitet i bilag III, afsnit 3, »Kvalitetskrav og analysemetoder«. Der bør foretages en toksikologisk kontrol af grundvand, der anvendes som drikkevandsforsyninger, i udsatte områder med en højere forekomst af uran i de geologiske lag. Man bør indarbejde en bestemmelse med henblik herpå i Rådets direktiv 98/83/EF om kvaliteten af drikkevand under hensyntagen til den foreløbige vejledningsværdi for uran på 30 µg/l som anbefalet i WHO's retningslinjer for drikkevandskvalitet ⁽⁴⁾.

3.8 EØSU bemærker, at parameterverdierne for tritium, som fremgår af bilag I i forslaget til direktiv, er 100 gange lavere end værdierne i WHO's »Guidelines for Drinking Water Quality«

(Genève, 3. udg., 2008). En alt for lav parameterværdi for tritium fører ikke til uberettigede begrænsninger i dag og kan være nyttig som indikator for andre problemer, men bør i lyset af fremtidige teknologier ikke desto mindre tages op til fornyet overvejelse.

3.9 EØSU noterer sig, at Kommissionen i bilag 2 »Kontrol af radioaktive stoffer«, note 2, i forslaget til direktiv giver mulighed for, at medlemsstaterne fastlægger hyppigheden af efterprøvningskontrol af drikkevand, som leveres gennem et distributionsnet, på grundlag af »antallet af indbyggere i et forsyningsområde i stedet for vandmængden«, men dermed tages der ikke højde for de situationer, hvor vand fra distributionsnettet aftappes og sælges på flaske.

Bruxelles, den 27. oktober 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽⁴⁾ WHO Guidelines for drinking water quality, 4. udg., 2011, kapitel 12: Chemical Factsheets.